

Esztergomi Lapok.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Egész évre ————— 6 frt — kr.
Fél évre ————— 3 frt — kr.
Negyed évre ————— 1 frt 50 kr.
-> Egyes szám ára 6 kr. <-

Elofizetési árak:

Szerkesztőség:

Buda-utca 346. szám alatt,

hová a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

— TELEFON 20. SZÁM. —

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Buda-utca 246. szám alatt,

hová az előfizetési pénzek küldendők.

Hirdetések

és nyilvtéri közlemények a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Gyermek-halandóság.

Megdöbben, aki elolvassa a magyarországi gyermekhalandóságra vonatkozó adatokat.

Ezek az unalmas és száraz számok vádat emelnek mindazon tényezők ellen, a melyeknek kötelességükben állna a közegészségügyi viszonyok javításán munkálkodni. Nem is szükséges, hogy az összes adatokat ismerjük. Az itt következő néhány szám mindenkit felvilágosíthat a gyermekhalandóság borzalmas nagyságáról.

Magyarországon (Fiume, Horvát-Szlavon, — és Dalmátországnak kivételével) 1893-ik évben élve született 662,231 gyermek. Az az minden ezer lélekre esett 42.9 születés. Ezen születési arány kedvezőnek mondható, habár más években magasabb is, így pl. 1886-ban ezer lélekre 45.6 születés esett. Szóval nem lehet panaszkodni a magyar anyák meddőségéről.

De ezen eléggé örvedetes adatokkal szemben állanak a gyermekhalalozásokat feltüntető óriási számok, 1893-ban 250,266 öt éven aluli gyermek halt meg. Vagyis az

összes halalozások 52.280/0-a öt éven aluli gyermekekre esik. Meghalt tehát az élveszületettek 37.790/0-a. Pedig ez a borzalmas arány többször még magasabbra is emelkedik. Így pl. 1892-ben az élveszületettek 45.560/0-a halt öt éven aluli korában.

Hát nem égbekiáltó bűn, hogy minden lehető meg nem cselekszünk, ezen óriási gyermekhalandóság korlátozására? A nagy Széchenyi István gróf mondotta, s azóta szálló igévé vált, hogy olyan kevesen vagyunk magyarok, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.

És mégis tőrjük, hogy évről-évre százezrével pusztulnak el a gyermekek. Ez a közöny több az öngyilkosságnál, mert maga a gyilkosság förtelmes bűne.

Mindezen ázsiai állapotoknak közegészségügyünk teljes rendezetlensége az oka. Van hires, minden tekintetben felszerelt orvosi egyetemünk Budapesten. — Jeleskedik a kolozsvári is. Van közegészségügyi tanácsunk és orvosi tanácsunk a belügyminiszterium s az igazságszolgáltatás segélyére rendelve. Vannak országos, törvényhatósági, községi, társulati és magán kórházaink.

AZ „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

Asszony és kártya.

Kabos Eleknek mindössze csak két szenvedélye volt: az asszony és a kártya. Hogy melyikkel szeretett jobban kacérkedni, a szép asszonyok csábos, villogó szemével-e vagy a kártyák cifra figuráival-e, azt ő maga sem tudta nyugodt lelkiismerettel megkülönböztetni. Annyi azonban tény, hogy már mindkét szenvedélynek rengeteg sok pénzt áldozott.

Kabos Elek a világot sem tudta elképzelni, hogy vannak emberek, kik örök időkre köthetik magukat egy nőhöz, holott nincs szebb, nincs dicsőbb a föld kerekén, mint a változatosság a szerelemben. Kabos Elek mint a pillangó, mely szabadon és gondtalanul szedi a szűz virágkelyhekről az édes mézet és mámorító illatot, — vigan és boldogan is élte napjait korának delég.

Hogy egyszerre csak ő is benne volt az édes rabszolgaságban, mely őt is végtelen időkre egy nőhöz bilincselte, azt ő maga sem tudta, miként történt. Nem is rajta mult, hogy nem maradt meg korlátlan szabadsága, könnyű véru agglagénynek, hanem a rokonságán, mely erőnek-erejével tuszkolta őt a házasság szent igájába.

Kabos Elek azonban nem vette oly szigoruan a házasság rendszabályait. Daczára, hogy felesége szemrevaló deli menyecske és áldott jó teremtés volt, szabad idejének legnagyobb részét mégis a házon kívül töltötte el.

Hogy még mindig a szép asszonyok után futkosott-e, vagy a kártya asztalnak maradt-e tántoríthatlan hiva, ki tudja... Legkevesebbet gyanított ezekről Kabos felesége, aki abban a jóhiszemű véleményben volt, hogy ura társaságokban és klubokban van elfoglalva, melyeket üzleti összeköttetései okvetlen megkívánnak.

De azért a fiatal menyecske mégis zokon vette, hogy még mézesheiteit is oly rideg, oly örömtelen elhagyatottságban élte át. De az asszonyi furfang sok mindent napfényre derít. Kabosné szerencsére férjének csak egyik szenvedélyét tudta kikémlelni: azt, hogy bálványozza a kártyát. És mit tett az élelmes asszony? Egy ismerősétől megtanult kártyázni.

Egy nap ebéd után Kabosné azzal a felszólítással lepte meg a férjét, hogy csináljon vele egy pique-pártit

— Hát te még ahhoz is értesz? ... No lám milyen jó tulajdonságokkal áldott meg az Isten!

És el kezdtek piquezni. Kabos csakhamar az önfeledésig belemerült a játékba és mikor hat óra tájban a zsebóráját nézte, meghökkent. Azon vette magát észre, hogy elmulasztotta a találatát, melyet egy kaczer tüzes szemű hölgy adott neki, kivel csak néhány nap előtt ismerkedett meg.

— El kellett volna mennem, — szölt a nejehez — egy fontos ügyben, de a játszma olyan érdekes, hogy lehetetlenség abbanagnyi.

Pontban éjjel tizenkét óra volt, mikor a játszmat megszakították — befejezetlenül.

De Kabos Elek olyan jól mulatott, hogy keblére zárta a kipirult, mosolygó menyecskét és felkiáltott:

Vannak tudós orvosaink — és mégis nemzedékek halnak el öt éven aluli korban.

Még kitünő közegészségügyi törvényeink is vannak, azonban ezeknek az a baja, mint minden jó törvénynek — ha igen kevés van is, — hogy soha sem volt egész terjedelmében végre hajtvva. Városokban még csak van némi javulás, de a falvakban egyenesen botrányosnak mondható a közegészségügy elhanyagolása. Egyik oka a nagy gyermekhalandóságnak, hogy a vidéken nincs elegendő orvos. Szegény községek még együtt is alig képesek egy körorvosi állást föntartani. Ha pedig mégis akad körorvosuk, mert óriási a kerülete nagy ritkán van kéznél orvos is, gyógyszer is. És ha kéznél van is, a szegény emberre nézve nagyon drága az igénybevetelük. Első kötelesség lenne tehát arról gondoskodni az államnak, hogy az egész ország el legyen látva elegendő számu orvosokkal és gyógyszertárakkal. Ahol ezeknek fenntartására a község vagy a szomszédos községek képtelenek volnának, ott az államnak kell a hiányzót kipótolni, sőt ha kell, teljesen az államnak kell orvosról és gyógyszerekről gondoskodni.

— Oh, csak most tudom, milyen imádni való, aranyos kis feleség vagy te!

Ez volt az első szívből jövő boldog üléslés... Kabos Elek másnap egy kártyát küldött az ő ismerős hölgyének, melyben bocsánatot kért, hogy közbejött akadály miatt a légyotton meg nem jelenhetett, de ma minden körülmények közt el fog jönni.

Eznap ebéd után Kabosné ismét felszólította a férjét, hogy folytassák a tegnapi félbeszakított piquejátzmát, mely csábító meghívásnak Kabos Elek nem is állhatott ellen.

Es Kabos ur ismét oly jól érezte magát a felesége társaságában és oly felségesen mulatott a játékon, hogy ezuttal ismét szerencsésen megfedkezett a találatkáról. Sajnálta ugyan ezt a mulasztást, de remélte, hogy másnap még helyre fogja pótolhatni. De ebben a számításban csalatkozott. Másnap délelőtt ugyanis hivatalában ő kapott egy kártyát az ismerős hölgytől a következő sorokkal:

Tisztelt uram!

Miután engem kétszer is felültetett, köszönöm ezt a figyelmességét és ezennel kijelentem, hogy nem tartok többé igényt az ön ismeretségére.

Kabos Elek boszusan az ajkába harapott. (Kár volt, csakugyan kár volt ezt a csinos, tüzesvérű asszonyt elszalasztani!) — Egy ideig még ingerülten járt fel és alá hivatalos szobájában, de egyszerre, mintha ábrázata kiderült volna, megkönnyebülve így szölt magához:

— Eh vigye a szél! hiszen még — kártyázni sem tudott.

Vas Béla.

Ha az állam törvényvel kötelezi a szülőket arra, hogy öt éven aluli gyermekeiket okvetlenül gyógykezeltessek: akkor kötelessége az államnak erre megadni a lehetőséget is. Sőt tekintettel az óriási gyermekhalandóságra, attól sem riadnánk vissza, hogy az öt éven aluli gyermekek orvoslási díját s a gyógyszerek költségeit az állam viselje.

Csakis azzal, hogy az orvosoltatás sem nagyobb idővesztésébe, sem nagyobb költségébe nem kerül a szülőknél, lehetne a szegény népet hozzászoktatni az orvos és gyógyszerek igénybevételéhez s elszoktatni a közönytől és a kuruzslástól. Ezt a célt büntetésekkel nem lehet elérni.

Mert sok babonát, előítéletet kell kiirtani — fájdalom — a szegény emberek gondolkodásából. Ott van mindjárt a sok vidéken divó egy vagy két gyermekrendszer. A szülői vagyon megosztásának elkerülése az alapja. Ma már azután az ily vidékeken az anyára valóságos szegény, ha több gyermeke van. Igyekszik is azt minden áron meggátolni bűnös uton, pedig sokszor önmagát is megöli, vagy legalább is egészségét rontja meg.

Sok helyen az a jófogás, hogy boldogság az, ha a gyermek meghal, legalább nem kinlódik az étellel. Másutt akármi baja van is a gyermeknek, reáfogják, hogy fogzása van, amin az orvos se segíthet, így pusztul el a temérdek gyermek. Az is megrögzött szokás, hogy a gyermekeket valami szerrel (pl. mákkal) elaltatják, hogy sirással ne okozzon zavart. Töméntelen gyermek pusztul el baleset folytán, amely akkor éri őket, midőn szegény szülők dologra menve, kénytelenek magukra hagyni örízetlenül.

De ki győzné elsorolni mindazon okokat, amelyek következménye az, hogy Magyarország évenként irtózatot jutalékot ad az ártatlan angyalok égi seregéhez? A tanulság pedig ebből az, hogy törvényhozásnak, kormánynak, törvényhatóságoknak, községeknek, testületeknek és magánosoknak szóval az állam minden közegének és az egész rársadalomnak minden lehető ell kell követni, hogy azt a töméntelen magyar gyermeket a hazának megmentsük.

Mert halálra van ítélve az a nemzet, amely a jövő nemzedékről nem gondoskodik!

Kath. Legényegylet közgyűlése.

A kath. legényegylet múlt vasárnap tartott közgyűlésén a tisztikar a következőképpen alakult meg:

Tisztikar: (1897. évre.) Dr. Csernoch János elnök. Dr. Anháupel György m. elnök. Wanitsek Rezső alelnök. Hollósy Károly titkár. Peltzmann László háznagy. Fínke József pénztárnok. Szekeres Gábor ellenőr. Major István I. dékán. Vargha Bertalan II. dékán. Szablár Ferenc és Markó Kálmán könyvtárnokok,

Az egylet tiszteletbeli tagjai: Dr. Walter Gyula, dr. Khól Medárd, dr. Metzker József, Magyar László, Brückner Ferencz.

A pénztárok jelentése szerint az egyletnek a múlt év folyamán 2318 frt bevétele és 2117 frt kiadása volt.

Hollósy Károly tanító tartalmas titkári

jelentéséből, mely az egylet múlt évi történetét tartalmazza, kiemelendők a következők:

Czéljához képest az egyesület fősulyt helyezett a tagok vallás erkölcsi és szellemi fejlődésének, művelődésének előmozdítására. Dr. Anháupel György m. elnök az év első negyedében, továbbá november és december hónapokban minden vasárnap az evangelium felolvasásával kapcsolatos előadásokat tartott. Az előadások tárgyai a következők voltak: az ember végső czélja (3 előadás), a lélek szellemi volta; a darvinizmus; az emberek közös leszármazása egy emberpártól; az eredeti bűn; a megváltás jótéteményei; a Röntgen-féle sugarak; a szociáldemokraták törekvései (4 előadás); Columbus Kristóf élettörténete.

Míg ezen vasárnapi előadásokon az egyleti tagok szorgalmasan és nagy számmal vettek részt, addig sajnálattal kell jelentéünk, hogy a történelmi, számtani, stilsztikai, könyvvitel-tani oktatások iránt, melyeket az elnökség ez évben is megkísérlett rendszeresíteni, oly közönytőség mutatkozott, hogy ezen oktatásokat részvét hiány miatt hamarosan be kellett szüntetni. — E közönytőségnek egyik főokát abban a körülményben kell keresnünk, hogy miként más városokban, úgy Esztergomban is az iparos segédek a legtöbb műhelyben késő estig dolgoznak, tehát elcsigázva, elfáradva nem éreznek magukban elegendő erőt és kedvet arra, hogy az oktatásokban való részvétel által még idegmunkát is végezzenek.

A rendes vasárnapi előadásokon kívül az egyesület nyilvános felolvasásokat is rendezett, melyek szavallatokkal, monológokkal, hangversenyekkel kapcsolatosan igen kedves estéket szereztek a nagy számban megjelent közönytőségnek. A felolvasásokat Dr. Anháupel György, Czen-czik János, Perger Lajos és Keményfy K. Dániel tartották, kiknek ez uton is kötelességemnek tartom az egyesület halás köszönetét tolmácsolni.

A művelődésre való törekvésnek egyik biztos hőmérője a könyvtárnak használata. E tekintetben örömmel tekinthetünk vissza a lefolyt év eredményére. Dr. Walter Gyula, dr. Anháupel György, Wanitsek Rezső, Markó Kálmán, Jerusse Gábor, Rada Lajos urak és Petrik Mariska k. a. szívesek voltak könyvtárunkat több értékes munkával gyarapítani.

Az 1896. év márcz. havában megtartott közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy házi takarékpénztár létesítése által óhajtott alkalmat és ösztönzést adni a tagoknak a takarékoság, mértékletesség és önmegtagadás erényeinek el-sajátítására s gyakorlására. Az eszme több különböző akadály folytán nem volt a lefolyt évben megvalósítható, de a szükséges intézkedések és előkészületek megtétek úgy, hogy 1897. április hó 1-én a házi takarékpénztár áldásos működését meg is kezdheti.

Ugyancsak a lefolyt évben fogamzott meg az egyesületben az az elhatározás, hogy a szociáldemokraták lázas tevékenységének ellensúlyozására ker. röpiratok kiadását fogja magára vállalni.

Az egyesületnek hasznos irányban való működéséről örvendetes tanuságot tesz ama körülmény, hogy a múlt év végén volt 107 rendes és 145 pártoló tagja.

Évek óta hő vágyát képezte az egyesületnek egy a czélnak teljesen megfelelő ház vétele. Az utóbbi időben különösen már a lakáskérdés is súlyos teherként nehezedett az egyesület vezetőségének vállaira. Hogy fáradhatlan elnökeink dr. Csernoch János, dr. Anháupel György és Wanitsek Rezső mily lelkesen karolták fel, s mily erőmegfeszítéssel intézték el az egyesület életében új korszakot jelentő házvételi ügyet, — élénken igazolja azon ör-

vendetes körülmény, hogy rövid hat hó alatt a város középpontján fényes otthont szereztünk.

Miután ugyanis a mélt. és főt. esztergomi főssékesegyházi káptalan a legkegyesebb és legelőnyösebb feltételek mellett helyezett nagyobb kölcsönt kilátásba, az 1896. febr. hó 1-én tartott választmányi gyűlés elhatározta, hogy a Széchenyi-téren fekvő és eladó egyik Lieb-féle házat 9500 frtért megveszi. Az egyesület elnöksége febr. hó 4-én a Lieb örökösökkel a szerződést tényleg megkötötte, s márcz. hó 6-án az összeget, a mélt. káptalantól kölcsönbe kapott 9000 frt segítségével kifizette.

A régi ház átalakításának terve helyett azonban a június hó 18-án tartott választmányi gyűlés az egyleti helyiségnek a régi ház mögött fekvő üres telken való felépítését határozta el, minek következtében az elnökség jun. hó 26-án Eggenhofer József építésszel megkötötte a szerződést, s az építési költségeket 8600 frtban, a régi ház átjavítását 358 frtban állapította meg. Ez összegből az egyesület 3000 frtot azonnal kifizetett, míg a fennmaradó adósságot az év végén decz. hó 30-án egyenlítette ki.

Igy jutott egyesületünk ez új házához.

A szerény anyagi eszközökkel rendelkező egyesület e nagy műnek létesítésében a nagylelkű jótévtőknek egész sora támogatta. E jótévtők között első helyen és mélyen átérzett hálaival kell említenem Vaszary Kolos bibornok, hercegprimás ő főmagasságát, ki nemcsak 100 frttal támogatta tüstént az egyletet az építkezés megkezdésénél, hanem úgy irásban, mint előszóval azon kegyes kijelentést tette, hogy évenként 200 frtot fog adományozni az esztergomi kath. legényegyesületnek.

Soha meg nem szünő hála illeti meg továbbá a mélt. esztergomi fákáptalant azon nagylelkűségéért, melylyel nem csupán jelentékeny összeg kölcsönzésével, hanem aznnfelül 500 frtnyi ajándékkal is elősegítette a ház létesülését.

A méltóságos főkáptalan egyes áldozatkész tagjai is igyekeztek az egyesület terhén könnyíteni: dr. Blümelhuber Ferencz pápai prelat, Graeffel János apátkononok, dr. Csernoch János apátkononok urak 500—500 frtot, Sujánszky Antal nagyprépost 100 frtot adományozott, Simor Teréz uró, bold. Simor János hercegprimásnak nővére 1000 frtot jutattott egyesületünknek. Báró Hornig Károly veszprémi püspök ur 100, Császka György kalocsai érsek ur 50, Rimely Károly besztercebányai püspök ur 10 frttal járultak az építkezési költségekhez.

Esztergom városnak derék polgárai is igyekeztek e ház építésénél lelkesedésüket kifejezésre juttatni. Magyar László ur 5 drb. mintegy 200 frt értéket képviselő szebbnél szebb kályhával látta el a helyiségeket. Satory Imre ur a lakatos munkákat a szerződésben elvállalt kötelezettségen messze túl menve készítette el.

Alapító tagsági díjakkal a következő urak mozdították elő e szent ügyet, Anháupel György dr., Brucsy János, Draxler Alajos, Dóczy Ferencz, Iványi Géza, Iványi Gézáné, Krechnyak Ferencz, Kitzinger József, Malina Lajos, Schleifer Lajos, Schuller Pál, Számord Ignác, Philipp Konrád, Udvary Jakab (Zseliz), Wanitsek Rezső, Waldvogel József.

Igy történt, hogy 1896. szept. 27-én a házfelavatási ünnepélyt megtarthattuk, melyen nemcsak a helybeli érdeklődők, hanem a testvéregyesületek is szép számmal vettek részt Budapestről, Komáromból, Tatáról, Léváról, Párkányból,

A házfelavatási ünnepélyt megelőzőleg, szept. 22-én Vaszary Kolos hercegprimás elnök urnak egyesületünket magas látogatásával tüntette ki. Mikor is dr. Heteyi Samu kanonok ur kíséretében, dr. Csernoch János elnök, Wa-

— **Színészet Nyergesújfalun.** Egy 8—10 tagból álló színész-trupp mulattatja pár napja már Ny.-Ujfalunak műértő közönségét. Igazán dicséretre méltó dolog az, hogy az ottani intelligencia kellőképp pártolja a magyar Muzsa vándor fiait. S Thália szegény papjai is elmondhatják magukban, hogy — na most az egyszer jó helyen kopogtattunk!

— **Orfeum társulat** igyekszik Porges vendéglőjében ez esztergomiakat szórakoztatni. A társulat 2—3 napig marad itt.

x **Czement eladás.** A legjobb Portland és Román Czement (vizhatlan mész) folyton friss és kitűnő kötőerejű minőségben, jutányos áron kapható Niedermann János szódavíz gyárodnál, Esztergom, Buda-utca 340, a főposta mellett. (Telefon 28. sz.) Ugyanott van a Magy. Tőzeg és Mütrágyaipar, r. társaság esztergomi képviselője és raktára, u. m. állandó készlet valódi balaton melléki tőzeg pelyvából, mely ez idő szerint a leghathatósabb fertőtlenítő szer az illemhelyek, pöczegödörök, istállók és baromfiólak szagtalanítására. A tőzeg 5%-os kénsavval van telítve és ennél fogva bakterium öléleg hat, azonkívül nagy felszívó képessége által az emberi, valamint az állati hulladékot értékes trágyává alakítja át. Az önműködő tőzegszóróval ellátott pöczberendezések és a tőzegtonna rendszerre vonatkozó ismertető füzetek, kívánságra bárkinek bérmentesen megküldetnek.

x **A t. hölgyvilágnak.** Mint tudósítónk értesít, Neumann J. elsőrangú női kalapüzlet-tulajdonos (Budapest, Kigyó-utca 6.) visszatért külföldi bevásárlási utjáról és magával hozta a legszebb és legújabb divatú párisi modellkalapokat és díszeket.

x **A fővárosba utazó vidéki közönségnél** első ízben nem mellékes dolog, hogy mely szállodát válassza megérkezésénél, mivel az egyik túlzott áraival, a másik kényelmetlen régi berendezésével, a harmadik a központ távoli fekvésénél fogva riasztja el az utazó közönséget attól, hogy felkeresse. Ezen felsorolt körülmények az újonnan felépült „Adria“ szállodánál nem léteznek, mivel a fő- és székváros központjában (Kerepesi-ut 41. sz. alatt) fekszik, modern, kényelmes új berendezéssel, villamvilágítás, telefon, központi fűtés és fürdőszobákkal ellátva. A közlekedés nevezett szállodától a fő- és székváros összes részeivel és vasuti indóházaival a legolcsóbban történik; még pedig a lóvonattal, villamvasúttal, társaskocsival 6 krajczárért. A szobák árai oly hallatlan olcsók, hogy bizvást versenyez nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki szállodákkal is. Hogy az „Adria“ szálloda vendégeinek teljes kényelmet nyújtson, a szálloda tulajdonosa most nyitotta meg fényesen berendezett éttermeit „Dreher sörsarnok“ cím alatt, a hol csupán a kitűnő Dreher-féle sör, hamisítatlan borok, legjobb konyha, pontos kiszolgálás mellett mesés olcsó árakon nyújtatik a vendégeknek. Ezek után legmelegebben ajánljuk a nevezett szállodát t. olvasóinknak.

x **335,685 méter és 25 cm.** gyapjúkelmét szabott ki, hiteles kimutatás szerint 1896. januártól 1897. januárig az „angol szabóhoz“ címzett és 1848 óta fennálló Kohn Hermann és fiai cég (Budapest, Károly-körút 12.) Ez magyarázza meg a nevezett férfi és gyermekruha áruház mesés olcsóságát, 16 fiók raktára pedig versenyképességét. Minden darabon a szabott ár látható.

x **Szabad kézből eladók** egy könnyű fél-füdes hintó egészen új állapotban, egy erdészeti dísz egyenruha egészen használatlan állapotban, továbbá több más erdészeti ruhák és czikkek. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

x **Legkitűnőbb pázsit fűmag** és mindennemű kerti magvak Vörös József fűszer kereskedésében kaphatók Esztergomban.

— **Alborák Emőd,** a „Kakas Márton“ nagy-hírű riportere arról értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a „Kakas Márton“ összes előfizetőinek óriási meglepetést készít husvét vasárnapra a Rejtelmes Sziget-ről. A „Kakas Márton“ előfizetési ára negyedévre 1 frt. Mutatványszám ingyen.

x **Köhögés, rekedtség, elnyálkásodás** és a torok bajok különböző nemeinél, nagyon ajánljuk a tisztelt olvasó közönség figyelmébe a Dózsa-féle Turbolya czukorkát, mely ezen fent jelzett bajokat gyorsan és biztosan megszünteti. Egy doboz ára 30 kr. Főraktár Kerschbaumayer Károly gyógyszerháza Esztergom.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Mire a szőlő megérik.

Irta: Torbágyi.

Alig villant meg az első tavaszi napsugár a zöld fűszálon rezgő harmatecseppeken, a városka végén épült kaszárnya falai közül felhangzott a fő őrség hornisztjának imához hívó kúrthangja. A mélabús melodiába diszharmonikusán, bántólag vegyült az állomásra berobogó személyvonat éles füttye.

A kaszárnya udvarán, mint a kas előtt a méhek, lázas sürgés-forgással foglalkoztak a bakák. Ez itt elmaradván a többitől még csak most fényesíti idomtalán bakancsát, amaz ügyetlen öltésekkel zsinórt varr a kék nadrághoz, többen a fegyverzetüket vizsgálják. míg egyszerre csak felhangzik a köpezős vörös őrmester éles hangja:

— Kirukkoláshoz! Előre!

És a legények hanyathomlok rohannak a szobákba, hogy néhány perc múlva teljesen felszerelve álljanak kettősrendekbe.

Aztán még egy pár éles vezényszó, vagy goromba ráförmedés — s a század áll.

A kapus sietve jelenti a tiszt urak közlégését.

Elsőnek a hadnagy úr jön; a kapu ajtóban még egy röpké pillantást vet a kézi tükrébe, serkedő szőke bajuszakját megpödöríti, aztán hirtelen megváltozik arca s a hetyke hiú dandyból mord arcú katonatiszt lesz, s a simabeszédű seladonból goromba elüljáró.

A kapu alatt a napost szidja össze, hogy a töltény tászkája poros, az inspekciót a mért ügyetlenül szalutált, aztán a fűrert, hogy mért nem áll a század.

A kapu alól kilépve észreveszi, hogy biz áll a század, akkor az őrmesternek kanyarítja el az üdvösségét, hogy a század rosszul áll, semmi csin, semmi rend; no és végre megdorgálja az egész századot, hogy mind haszontalan betyárok, parasztok bagázsok, tengeri kuttyák, csirkefogók, kiket a kardjával fog a legapróbb darabokra széjjel vagdosni.

Aztán jön a főhadnagy úr. No ez be sem tér addig, míg a szomszéd kintinban pár poharka szerémi szilvoriomot be nem kebelezett. Akkor is úgy látszik csak azért tér be, hogy a napostól egy szál gyujtót kérjen, meggyújtja a cigarettáját, s aztán megbámulja a falakra, célgyakorlatokhoz feketével festett kisebb nagyobb alakokat.

Lassan, méltóságteljesen jön be a kapitány úr. Még álmosnak látszik és unottan hallgatja meg a különböző jelentéseket, aztán körülnéz, mintha keresne valakit.

Talán a kis kadétot?

Biz az csak most fordul be a kapun, lihegve, s a futástól rákvörös arccal. Kardját huszárosan a balkezében tartja, nem feszítésből, de hogy az a lábai alá ne kerüljön.

Még egyszer megigazítja a feclszúzott nyakravalóját, a port leverő öltözetéről és oda áll a kapitány elé:

— Kapitány úrnak alázatosan jelentem, bevonultam.

A félelemtől-e vagy a kifulladásától-e, de oly halkán rebegi, hogy még a kapitány se hallja, pedig a szabályzat ellenére is nagyon közel állt meg:

— Was?

Ujra jelentette. Most már hangosabban, a kapitány füresán meregette a szemét, aztán félhalkan korholni kezdte. Azért bizonyosan, hogy megkészt a szegény. A század soraiban csendes vihógás támadt, mikor a kapitány azt mondta; máskor bezáratom.

A hadnagy azonban egy kardesapással elejét vette a további örömmek. Olyat ütött az egyik vihógás fejére, hogy az egész század elnémult.

— Hapták! Kettős rendek jobbra át! Század indulj!

S a bakák egyenes testtartással, s merev dobogó léptekkel távoztak el a kaszárnyából. A fő őrség fegyverbe állt a kivonuló század előtt.

Szücs Pista, a fő őrség parancsnoka mereven, egyenesen mint a czedrus tisztelgett a kapitánynak, aztán mikor a század eltűnt, vonásai hirtelen megváltoztak, szelidre, lágyra, mintha valami nagyon kellemes gondolt volna. Hát bizony nem is kellemetlent.

Fél esztendő múlva neki se parancsol többet a katonaregula. Letelik a három év, hazamegy azután elveszi Katát, Sándor Katát, azt a kis szőke leányt, kit már gyermek kora óta szeret.

A kaszárnya udvaron a fekete sárgára meszelt fal alatt áll egy lóca, ott ült, ott ábrándozott Szücs Pista. Amint lehajtá fejét, a kelő nap arany sugarai vakítóan törtek meg sipkaellenzőjén és a fényes gombokon.

A nyitva maradt kapun most félénken, tétovázva lépett be két fehér cseléd, szőke halvány piros az egyik, barna, idősebb a másik. Kata volt meg az anyja, a káplár urat, Szücs Pistát keresték.

— Káplár uram — kiáltott a horniszt Szücs Pistára — ide jöjjön, keresik ám!

Nagyot dobbant Pista szíve, mikor meglátta azt, a kiről ábrándozott.

(Vége köv.)

Viczinális apróságok.

Sztojko nagy ariája.

— Részlet a „Sztojko“ című operából. —

— Sztojko egy időben Don Szilvió Szilvoriáni álnév alatt utazott az Circiter és Tarkaság termeiben; mint Szilvió éneklő nagy ariáját:

Nagy aria:

Silvió bordala.

Bachus pater vini!

Tisztellek én,

Szeretlek én,

Imádlak én,

Csókollak én:

Don Silvió de Silvoriáni.

Ósapám, mig meg nem holt,
Nagyon szerette ő a bort,
S egy holdvilágos éjszakán
Győztes lón negyvennyolcz Kupán.
Ettől jó kedve lett,
Elfogta az ihlet,
És zengni kezdte: „ó nagy Hadur
Méltó utódot adj nekem!“
Csak ezért,
Csak ezért,
Csak ezért,
Iszom én,
Mint a gödény,
Csak ezért,
Csak ezért,
Csak ezért,
Csak ezért,
Iszlak oly gyakran ó bor!

Szilvió szilvórium dala.

Krausz Lajos de gujini,

Tied a legjobb snapsz,

Tied a legjobb snapsz:

Ezért tisztellek,

Ezért szeretlek,

Ezért csókollak én,

Ivatalban legény,

Hivatalban szerény:

Don Silvió de Silvoriáni.

Mi a balzsam égő sebre?
Egyhe harmat tikkadt gyepre?
A fark az oroszlanak?
Tomahawk az indiannak?
A levegő a madárnak?
A nagymogul a tatárnak?
Az vagy nekem éltem viránya,
Te folyékony klenódium:
Szilvórium!!
Te a minden snapszok királya!

Szilvió sördala.

Csak egy italt nem szoktam inni.

S az te vagy ó ser!

Ha réad gondolok,

Buzgó zsidó vagyok,

S azt gondolom, hogy van nagy kóser.

Se nem tisztellek

Se nem szeretlek,
Csak néha-néha iszlak én!
Én!
Don Silvio de Silvórini.

Tudjátok-e mit tesz az emberi nyelven,
Midőn mint fűj fűtülöl: pitypalatty?
És azt jelenti:
Ne hozzatok sört,
Hanem hozzatok
Szilvóriumot,
Vagy bort.
Hős ital e német ital,
Hős és keserű;
Kupában is csak német ital.
Én ittalak ó ser!
Egy cseppnyi belőled elég volt
S eszembe jutottál:
Jegyzőkönyvezés.
Több cseppnyi belőleg elég volt,
Hogy azt higgyem:
Dijbirkózom.

Silvio hölgydala.

Bejártam én már messze földet,
S igen sokat tapasztalék.
Beduin szűzzel csokolóztam,
S csukcsok hölgynek is hódolék,
Szerettem signorellát, misset
És vásároltam odaliszket,
Kairóban férjül is mentem...
Oh nagy gyöngém vagy gyöngö nem!

Velenczében történt velem,
Hogy elfogott a szerelem.
Ott fűtörészttem a molón,
Mint fülmile andalítón,
Fűtű, fűtű, fűtű, fűtű,
Fűtű, fűtű, fűtű, fűtű,
Fü-fü-fü-fü-fü-fü-fűtű,
S a lányka gyűtt,
Karján kosár,
Kosarában palaczk,
S ebben pálinka-baraczk,
Illetve baraczk pálinka...

S én szoltam: állj meg bájos Linka,
Imádlak mint kincsét az inka!

S a kedves lányka megkínált
A baraczk pálinkából,
S én ittam mint a kannibál
Az embervér javából.

S midőn a palaczkot kiszoptam,
Linkának szerelmet vallottom:

Linám, Linám, drága Linám,
Oh kérlek légy hivem,
Pálinkádat megittam már
Most kellesz csak nekem.
O Linka édes Linka!
Jó a baraczk pálinka.
De ha szilvóriumod lett volna,
Szerelmemben meghaltam volna!

Ezért a szép lány megneheztelt,
Arczáról eltűnt minden báj,
S szolt: De snapsz koszt czwa guldn fuf.
[zig greiczzer
Czolnsz, szonszt ruf i di policzaj.]

S én mit tehettem?
Fizettem,
S beábrándultan
Haza indultam.

Ilyen kalandok esnek vélem
A föld fölött, az ég alatt,
A többit máskor elmesélem.
Most abban hagyom dalaimat.
Adjátok elő italaimat.

—si — 6.

A régóta kitünőnek bizonyult diätikus és szépítő szer (bedörzsöléssel használható) az emberi test inainak és izmainak erősítésére és szilárdítására:

Kwizda fluidja

Védjegy egy kigyó (Turistafluid)

Turisták, kerékpározók, lovaglók sikerrel használják a test megédzésére és megerősítésére hosszabb kirándulások után.

Egy 1/1 palaczk ára 1 frt, egy 1/2 palaczké 60 kr.

Hamisítatlan minőségben minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: Kerületi gyógyszerár Kornenburgban, Bécs mellett. G.

Aki divatos és jó szöveteket

férfi ruhák számára olcsón akar venni, forduljon bizalommal

Friedrich Brunner

posztókiiviteli üzletéhez nagyban és kicsinyben

BRÜNN-ben,
Grosser Platz Nr. 4.

Meg nem felelő árut ellenvetés nélkül visszafogad.

Minták ingyen és bérmentve.

NB. Tartózkodom minden lármás öndicsérettől, minthogy 1880 óta fennálló üzletem ismert jó hírneve a legfényesebb ajánlat.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves hátszer ellentáll az idő megrögzöttségnek, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták. Kószvényű, csuszma, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hátszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Torók József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Ügynököket keres.

Hamburgi katonaszolgálati kiházasítási és korbiztosítási társulat esztergom-megyei felügyelősége

ü g y n ö k ö k e t k e r e s .

Szives ajánlatok DONÁTH ALAJOSHOZ
Pilis-Maróthra intézendők.

MOLL-SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyet és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgöres, és gyomorhév, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles hátszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyet tünteti fel és „A. Moll” feliratu ónozattal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, czuz és a meghülés egyéb következményeinek legismereteseb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 90 krajczár.

Moll Salicyl-szajvize.

(főalkatrésze: füzölysavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos bármely koru gyermekek, mint felnöttek számára; mert e szajviz a fogak további épségét biztosítja s egyszersmind óvszer fogfájás ellen. — Egy Moll A. védjeggyel ellátott üveg ára 60 krajczár.

Fő-észétküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által,

Bécs, I. Tuhlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesitetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.
Raktárak Esztergomban: Schönbeck Imre és Leitgeb János uraknál. Vácson: Inezedy Samu urnál.

Építési anyagok szállítása.

Lábatlani Gróf Roon-féle cementgyár,

mely az elismert, legjobb és legkitünőbb

román- és portland cementgyárából szállitok

helyben a megrendelő által kijelölendő helyre:

román cement 1 mm. 1 frt 15 kr., 80 klg. = 1 zsák 92 kr.,
portland cement 1 mm. 3 frt 20 kr., 60 klg. = 1 zsák 1 frt 92 kr.,

kitünő téгла és kövek szállítására vállalkozik s szives megrendeléseit kérve

Schwarz Adolf

bizományos szállító.

„Köszénház” szállit április hó 1-től legkitünőbb doroghi szenet, darabos 1 frt, rostált 90 kr. mmként.

Hoff János malz-készítményei

gyengélkedők és betegek számára.

Hoff János

Malz-egészségi italai.

Mell-, tüdő- és gyomorbetegségeknel, általános gyengeségnél, valamint betegségből felépülők számára a legjobb s legizetesebb erősítő szer.

Tíz év óta, de talán már régebben is, vásárolok az ön malz-egészségi sörét és egyéb malz-készítményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek ismét visszaadták nőmnek egészségét. Kérek új küldeményt.

Bögner C. Bécs, Hofmühlgasse.

Hoff János

Concentrált malz-kivonata.

Gégehurut, bronchialkatrhús és idült köhögés ellen, valamint gyermekek számára a légzőszervek megbetegedésénél szintén igen kellemes gyógyszer.

Az Ön malz-készítményei valóban jó és erősítő szerek. Felkérem tehát, küldjön nekem 5 flacons concentrált malz-kivonatot, 1 font malz-csokoládét és 1/2 doboz mell-malz-csokoládét.

Fischer G. 37. gy-ezred öm. Nagyvárad.

Hoff János

Malz-egészségi csokoládéja.

Gyengeség, vérszegénység, idegesség, almatlanság, étvágytalanság ellen igen alkalmas. Jőzű, tápláló s különös eredménnyel gyenge gyermekek s szoptató anyák használatjára.

Az Ön malz-csokoládéja, a legjobb az ismertek közül. Én e kellemes s mert chronikus gyomor-, illetve emésztési zavarok, sárgaság és általános gyengeség ellen jó eredménnyel alkalmaztam.

Dr. Nicolai, orvos Triebelben.

Hoff János

Malz-kivonat mell-csokoládéi.

Kökögés, rekedtség, elnyalkasodás ellen fölülmulhatlan szer. A valódi malz-kivonat-mell-csokoládék minden emésztési zavar nélkül tetszés szerinti mennyiségben fogyasztathatók.

Csodálatra méltó volt makacs köhögésemnek gyors megszűnése az Ön malz-kivonat-mell-csokoládék által. Nemes Zedlitz Neukirchen, Waldenburg.

Az Ön csokoládéi nőmnek, ki köhögésben és asthmában szenved, igen jót tesznek.

Busch, lelkész, Weischütz.

Kapható Esztergomban: Vörös József, Jedlicska Rezső és Paulovits Géza urak kereskedésében, valamint Budapesten Török József gyógyszerész urnál. Király-utca 12. szám, továbbá direkt

HOFF JÁNOSNÁL, cs. és kir. udvari szállító, Wien I. Bez. Graben, Bräunerstrasse 8.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szagtalan és nyomban száradó

Kérjenek csak Christoff-lakkot.

A gyártmány neve törvényesen védve.

Christoph Ferenc SZOBAPALÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a mázolás alatt használtassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajtakknak sajátja, elkerültetik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgygyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni: szinezett szobapaló-fénymáz, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a padlót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új padlóra. Teljesen befűd minden fűltöt, korábbi mázolást stb., van azután tiszta fénymáz (színezetlen) új padlóra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új padlóra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famustrát. Postacsomag, körülbelül 35 négy-szög méter (két közép nagyságú szobára való) 5 frt 80 kr, vagy 9 1/2 márká. A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, oda küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 35 éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célznak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapaló-fénylakk feltalálója és e. gyártója, PRAGA, K. BERLIN.

Esztergomban csak VÖRÖS JÓZSEF fűszerüzletében kapható.

Győződjék meg róla,

hogy az én 1897-iki kerékpármodelljeim valódi angol anyagból és a hozzátartozó eszközök a legjobban és legolcsóbban készítettnek. Az 1897-iki modellek kitérő járásaik, erős szerkezetük és súlyra nézve könnyűek. Tökéletes összeállítás, dupla üres kerékgummi, perry-lánc, egyenlítő készülék a legjobb minőségben. Ismét eladók kerestetnek — Katalógus ingyen és bérmentve.

M. RUNDBAKIN,
Wien, II. Taborstrasse 35.

Ausztria legnagyobb kerékpár-különlegeségi raktára.

Fás, gyökeres szőlőajtványok, gyökeres és simavesszők

rendelhetők meg több bor- és csemege fajból

VIMMER IMRÉNÉL Esztergomban

(Buda-utca 48. sz. a.)

Az ojtványok ezre 110, 120 és 140 frt, száza 11 frt 50, 12 frt 50 és 15 frt.

Nemes európai sima vesszők ezre 4—12 frt, gyökereseké 8—20 frt.

Kaphatók ültetésre alkalmas II. rendű gyökeres amerikai vesszők is, u. m.

Riparia Selecta ezre 10 frt. Riparia Portalis ezre 14 frt. Vitis Solonis 26 frt.

Tudakozódásra azonnal válaszolunk.

A világ legjobb fénymáza!

Aki lábbeliét fényessé és tartóssá akarja tenni, vásároljon csak

Fernolent-fénymázat.

Világos színű lábbelire csak

a Fernolent-féle természetes bőr-crème alkalmas.

A Fernolent-féle ércztisztító paszta

fehérszínű, pléhdobozokban, „vörös szallag“ bejegyzett védjeggyel ellátva, darabonként pedig „vörös harang“ bejegyzett védjeggyel ellátva árusították és a legjobb tisztító szer ércz- és üvegtárgyakhoz.

Gyári raktár Wien I. Schulerstrasse 21.

Mindenütt kapható.

A sok értéktelen utánzat miatt ügyeljen a t. közönség nevére: ST. FERNOLENT és a bejegyzett védjegyre.

Cs. kir. szobapaló-fénylakk gyár.

Alapított 1832-ben Bécsben.

Mily elkerülhetlenül szükséges a szőlők permetezése, az elmúlt évadban bizonyult be, lők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társai szabadalm. önműködő „SYPHONIA“ szőlővessző és növénypermetezője, mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos dicséret bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. — Ábra és leírás rendelkezésre áll:

MAYFARTH PH. és társánál,
mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs értékesítési gépek részére Bécs, II. Taborstrasse 76. sz. Árjegyzékek és számos elimerő levél ingyen. — Képviselek és ismételadók kívánatosak.